

Estetik Kaygıların İşitme Cihazı Kullanımı ve Memnuniyeti Üzerindeki Etkisi

Uğur Embiye ÖZGÜR*

İstanbul Aydın Üniversitesi
enbiyeozgur@gmail.com
ORCID:0009-0002-2606-4662

Güldeniz TARHAN

İstanbul Aydın Üniversitesi
guldeniztarhan@stu.aydin.edu.tr
ORCID:0009-0003-5845-7396

Elif ÖZTAŞ

İstanbul Aydın Üniversitesi
elifoztas@stu.aydin.edu.tr
ORCID:0009-0007-9043-525X

Aleyna PASTIRMACI

İstanbul Aydın Üniversitesi
aleynapastirmaci@stu.aydin.edu.tr
ORCID:0009-0000-3156-4456

Kübra Bengü YİĞİTALP

İstanbul Aydın Üniversitesi
kubrayigitalp@stu.aydin.edu.tr
ORCID:0009-0006-5424-810X

Sedanur ESER

İstanbul Aydın Üniversitesi
sedanureser@stu.aydin.edu.tr
ORCID. 0009-0004-0609-3970

ÖZET

Bu çalışma işitme cihazlarının görünümünün estetik kaygılı hastalar üzerinde memnuniyeti nasıl etkilediğinin incelenmesi adına gerçekleştirildi. Çalışma, İstanbul Aydın Üniversitesi'nde 28 kadın ve 28 erkek olmak üzere 18-85 yaş aralığında toplam 56 işitme kaybına sahip cihaz kullanıcısı ile yapıldı. Çalışmaya katılmayı kabul eden gönüllü hastalara anksiyete skorunu belirlemeye yönelik Beck Anksiyete Ölçeği, işitme cihazlarıyla sağladıkları memnuniyeti değerlendirmek için Günlük Hayatta Sesi Arttırma Memnuniyeti Anketi (Satisfaction with Amplification in Daily

Makale geliş tarihi: 14/10/2023 - Makale kabul tarihi:25/01/2024

*Sorumlu Yazar

DOI:10.17932/IAU.ASD.2015.007/asd_v010i3003

Living, SADL) ve İşitme Cihazından Sağlanan Faydanın Kısaltılmış Profili (Abbreviated Profile of Hearing Aid Benefit, APHAB) uygulandı. Katılımcıların SADL-TR Ölçeği puanları ile APHAB Cihazlı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı derecede pozitif yönlü ve orta düzey bir ilişki bulundu ($r:0,376$; $p<0,01$). Katılımcıların işitme cihazını severek takma durumlarına göre SADL-TR, Kişisel imaj ve Görünüm, Olumlu Etki, Olumsuz Özellikler puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görüldü. Buna göre işitme cihazını severek takan katılımcıların SADL-TR, Kişisel imaj ve Görünüm, Olumlu Etki, Olumsuz Özellikler puanlarının severek takmayan katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Katılımcıların işitme cihazının görüntüsünden rahatsız olma durumlarına göre SADL-TR, Kişisel imaj ve Görünüm, Olumlu Etki, Olumsuz Özellikler puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görüldü. İşitme cihazının görüntüsünden rahatsız olmayan katılımcıların SADL-TR, Kişisel imaj ve Görünüm, Olumlu Etki, Olumsuz Özellikler puanlarının rahatsız olan hastalara göre daha yüksek derecede olduğu görüldü. Sonuç olarak bu fark bize kulak arkası işitme cihazı kullanan hastaların kulak içi işitme cihazı kullananlara kıyasla daha az estetik buldukları ve görünüm açısından düşük memnuniyetlerini açıkça ifade etmektedir. Kulak içi işitme cihazlarının dıştan görünümü kulak arkasına kıyasla daha minimum düzeyde olduğundan hastalar cihazlarını gizleme konusunda kulak içini daha çok tercih etmektedir. Bu sonuca varılarak estetik görünümünden memnun olmayan hastaların, işitme cihazlarını severek takması için teşvik edici hamleler yapılarak estetik görünüm iyileştirilebilir, farklı ve daha göz alıcı yeni tasarımlar yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: *estetik, görünüm, işitme cihazı, memnuniyet, işitme kaybı*

The Effect of Aesthetic Concerns on Use and Satisfaction of Hearing Aid

ABSTRACT

This thesis study was conducted to examine how the appearance of hearing aids affects satisfaction on aesthetic anxious patients. The study was carried out with a device user with a total of 56 hearing losses between the ages of 18-85, including 28 women and 28 men at Istanbul Aydın University. Beck anxiety scale to determine the anxiety score to volunteer patients who agreed

to participate in the study, to evaluate their satisfaction with the hearing aids, to increase the sound of the Satisfaction with the Daily Living, Sadl) and the abbreviated profile of the abbreviated profile , APHAB) applied. A statistically significant positive and moderate relationship was found between the Sadl-TR scale scores of the participants and the APHAB device scores (R: 0.376; p <0.01). A statistically significant difference was seen between the scores of Sadl-TR, personal image and appearance, positive effect, negative features scores according to the reference of the hearing aid of the participants. Accordingly, the participants who love the hearing aid, Sadl-TR, personal image and appearance, positive effect, negative properties scores were higher than the participants who do not love. A statistically significant difference was seen between the negative features scores. Sadl-TR's personal image and appearance, positive effect, negative properties scores of the participants who were not disturbed by the appearance of the hearing aid were higher than that of uncomfortable patients. As a result, this difference clearly states that patients who use back ear hearing aids find less aesthetics compared to those who use in -ear hearing aids and their low satisfaction in terms of appearance. Since the exterior appearance of in -ear hearing aids are more minimal than the back of the ear, patients prefer the ears more to hide their devices. By reaching this conclusion, aesthetic appearance can be improved by making encouraging moves to make patients who are not satisfied with the aesthetic appearance wear the hearing aids.

Keywords: *aesthetics, appearance, hearing aid, satisfaction, hearingLoss*

GİRİŞ

Kulak arkası işitme cihazlarını bazı hastalar estetik görünüm açısından hoş bulamayabilirler. (Korver, AM. (2017)) .

Öte yandan, son zamanlarda bu problemin çözümüne katkı sağlayabilecek daha ince borular ve daha ufak gövdeli işitme cihazları hastalara özel tasarlanmıştır. İşitme cihazının gözlük gibi daha yaygın ve rahat kullanım sunması için daha farklı modeller ve küpe benzeri görünüşüyle edaha memnun edici bir duruma getirmek mümkündür. (Nieman, CL ve Oh, ES (2020)), . Bunu başarmanın yollarından biri de toplum tarafından yadırganan engelli sıfatının ortadan kaldırılmasıyla başlanmıştır. (Weissman, JL (1996)) .

İşitme kayıplı bireylerin toplumdan kendilerini soyutlamalarının tek nedeni işitme kayıplı bir birey olmaları değildir. İşitme kaybı olan ancak işitme cihazı (İC) kullanmayan kişilerle ilgili yapılan araştırmalar, ruh hali bozuklukları, izolasyon ve toplumdan uzaklaşma ve hoşnutsuzluk benzeri duygusal şikayetlere sahip olma yatkınlıklarının yüksek olduğu ortaya konulmuştur (Kaymakçı, S. (2021)).

Toplumdaki bu büyük önyargıyı yıkmak biz odyologların görevlerinden biri haline gelmiştir. İşitme engelli kişiler sağlıklı bireyler gibi toplumda rahatça sosyalleşebilmelidirler. Bu sebeple işitme kayıplı bireylerin vakit kaybetmeden işitme cihazı kullanması oldukça önemlidir. (Edwards, B. (2007))

YÖNTEM

Çalışmanın etik kurul onayı İSTANBUL Aydın Üniversitesi Etik Kurulu'nun 20.12.02023 tarih ve B.30.2AYD.0.00.00-050.06.04/171 sayılı kararı ile alınmıştır.

Bu çalışma, veri tabanlı araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Çalışma arkadaşlarımızın ikamet ettiği İstanbul, Tekirdağ, Çanakkale ve Denizli illerindeki işitme cihazı kullanıcılarına ulaşım sağlanmıştır. Bu şehirlerdeki işitme cihazı merkezlerine de ulaşım sağlanmış olup ve çalışma arkadaşlarının yakın çevresindeki işitme cihazı kullanan bireylere de anketler uygulanmıştır. Bu şehirlerdeki işitme cihazı merkezlerine anketler dağıtılmış olup işitme cihazı merkezleri gönüllü katılımcılara uygulamıştır. 6 aydan uzun süredir işitme cihazı kullanan, yaşları 18 ile 85 arasında işitme kaybı olan 56 işitme cihazı kullanıcısı çalışmaya katılmıştır. Katılımcıların 28'i erkek, 28'i kadındır. Çalışmaya katılan hastaların işitme düzeyi hafif, orta ve ileri şeklindedir. Çalışma, işitme cihazını günde en az 0-2 saat kullanan katılımcılardan oluşmuştur. İşitme cihazı kullanan kullanıcıların estetik kaygıları anketler yoluyla değerlendirilmiştir. Anket sonuçlarına göre işitme cihazı kullanıcılarının memnuniyet düzeyleri ölçülmüş ve çıkan sonuçlar istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

Çalışmaya Dahil Edilme Kriterleri;

- Katılan kişilerin 18-85 yaş aralığında olması
- Hastanın Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu esasına dayanarak çalışmayı kabul etmesi
- Hastaların kulak arkası ve kulak içi işitme cihazı kullanıyor olması

- Hastaların en az altı aydır işitme cihazı kullanma süresine sahip olması
- Hastaların işitme cihazını günde en az 0-2 saat kullanıyor olması
- Hastaların işitme düzeylerinin hafif, orta ve ileri şeklinde olması

Çalışmadan Dışlanma Kriterleri;

- Çalışmanın dahil edilme kriterlerine sahip olmayan tüm katılımcılar çalışmanın dışında bırakılacaktır.

Yapılan çalışmada işitme kayıplı bireylerin estetik kaygı sebebiyle işitme cihazı kullanmama nedenleri ve işitme cihazı kullananların memnuniyetinin araştırılması amaçlanmıştır. Kulak içi ve kulak arkası işitme cihazı kullanan hastaların işitme cihazlarının görünüşünden memnuniyetleri birbiriyle karşılaştırılmıştır. Kulak arkası işitme cihazlarının kulak içine kıyasla daha çok görünür olması nedeniyle hastaların hangi cihazla daha çok memnun kaldıklarının, estetik kaygılarının tetiklenip tetiklenmediği açıkça araştırılmıştır.

Çalışmamızda hafif, orta ve ileri derecede işitme kayıplı kulak arkası işitme cihazı modelleri olan BTE (Behind The Ear) ve RIC (Receiver In Canal), kulak içi işitme cihazı modelleri olan ITC (In The Canal) ve ITE (In The Ear), komple kanal içi olan CIC (Completely In Canal) model işitme cihazı kullanan hastalar dahil edilmiştir. İlk önce Beck anksiyeti ölçeğiyle hastaların anksiyete skorları belirlenmiş ve bu anketten 8-15 hafif anksiyete skoruna sahip olan bireyler ile çalışmaya devam edilmiş anket sonucuna göre orta ve ileri anksiyete olan hastalar çalışmaya dahil edilmemiştir. Daha sonrasında bireylere APHAB ve SADL (Günlük Hayattaki Amplifikasyon Memnuniyetini Değerlendirme) anketi uygulanmıştır. Bu anket skorları ile hastaların işitme cihazından sağladığı memnuniyet değerlendirilmiştir. Katılımcıların İC severek takma durumlarına göre SADL-TR, Olumlu Etki, Kişisel imaj ve Görünüm, Olumsuz Özellikler puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<0,05$). İC severek takan katılımcıların SADL-TR, Olumlu Etki, Kişisel imaj ve Görünüm, Olumsuz Özellikler puanlarının severek takmayan katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Katılımcıların İC görüntüsünden rahatsız olma durumlarına göre SADL-TR, Olumlu Etki, Kişisel imaj ve Görünüm, Olumsuz Özellikler puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<0,05$). İC görüntüsünden rahatsız olmayan katılımcıların SADL-TR, Olumlu Etki,

Kişisel imaj ve Görünüm, Olumsuz Özellikler puanlarının rahatsız olan katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

BULGULAR

Bu çalışma 18-85 yaş arası işitme kayıplı işitme cihazı kullanan bireyler ile gerçekleştirilmiştir. Bireyler Beck Anksiyete Ölçeği sonrası APHAB anketi sonuçları ve SADL anketi sonuçları olarak iki alt grupta istatistiksel analizleri yapılmıştır.

Tanımlayıcı İstatistikler

Tablo 1. Sosyo-Demografik Özellikler

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Kadın	28	50,0
	Erkek	28	50,0
İC severek takma durumu	Evet	41	73,2
	Hayır	15	26,8
İC görüntüsünden rahatsız olma durumu	Evet	15	26,8
	Hayır	41	73,2
İC sosyal hayatı etkileme durumu	Evet	14	25,0
	Hayır	42	75,0
İC modeli	RIC	7	12,5
	BTE	26	46,4
	ITC	10	17,9
	CIC	7	12,5
	ITE	6	10,7
Grup	Kulak arkası	33	58,9
	Kulak içi	23	41,1
İC derece	Hafif	8	14,3
	Orta	32	57,1
	İleri	16	28,6
Toplam		56	100,0

Tablo 1’de, araştırmaya katılan katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı gösterilmektedir.

Çalışmaya katılanların %50’si kadın, %50’si ise erkek katılımcılardan oluşmaktadır. Katılımcıların %73,2’sinin İC severek taktığı, %26,8’inin İC görüntüsünden rahatsız olduğu, %25’inin İC sosyal hayatını etkilediği görülmektedir.

Katılımcıların İC modelleri incelendiğinde, %12,52'nin RIC, %46,4'ünün BTE, %17,9'unun ITC, %12,5'inin CIC, %10,7'sinin ITE olduğu görülmektedir. Katılımcıların %58,9'unun Kulak arkası model, %41,1'inin Kulak içi model kullanıldığı görülmektedir. Katılımcıların İC dereceleri incelendiğinde, %14,3'ünün hafif, %57,1'inin orta, %28,6'sının ileri olduğu görülmektedir.

Tablo 2.

Değişkenler	En Düşük	En Yüksek	Ortalama	Standart Sapma
Yaş	22,00	82,00	53,52	17,65
Günlük kullanım süresi	4,00	8,00	7,07	1,43
Beck skor	1,00	11,00	5,55	2,54

Tablo 2' de, sürekli değişkenlerin tanımlayıcı istatistikleri sunulmaktadır.

Katılımcıların yaş dağılımları incelendiğinde, 22-82 aralığında ve ortalama $53,52 \pm 17,65$ olduğu; günlük kullanım süre dağılımları incelendiğinde, 4-8 aralığında ve ortalama $7,07 \pm 1,43$ saat olduğu; Beck skor dağılımları incelendiğinde, 1-11 aralığında ve ortalama $5,55 \pm 2,54$ saat olduğu görülmektedir.

Tablo 3.

Ölçekler ve Boyutları	Cronbach's Alpha Değeri
SADL-TR Ölçeği	0,857
APHAB Cihazlı	0,769
APHAB Cihazsız	0,691

Tablo 3'te araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirlik analizi sonuçları sunulmaktadır.

Tablodaki güvenilirlik analizi sonuçları, araştırmada kullanılan ölçeklerin değerlendirilmesini sağlamaktadır. Kullanılan ölçeklerin güvenilirliğini ifade eden bir belirteç olan Cronbach Alfa değerleri, 0.60'tan büyük olduğunda güvenilirlik sağladığını göstermektedir. Sonuçlar incelendiğinde, çalışmada kullanılan ölçeklerin içsel tutarlılıkları oldukça iyidir. Katılımcıların işitme cihazını severek takma durumlarına göre SADL-TR, Pozitif Katkı, Bireysel İzlenim ve Görüntü, Negatif özellik açısından sonuçları arasında belirli istatistiksel yönden belirgin bir oran çıktığı fark edilmiştir. Bu durumda işitme cihazını severek takan katılımcıların SADL-TR, Pozitif Katkı, Bireysel İzlenim ve Görüntü, Negatif özellik açısından

skorlarını severek takmayan kullanıcılara kıyasla daha üst düzey olduğu anlaşılmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirlik analizi sonuçları Tabloda verilmiştir. Cronbach Alfa değerlerinin 0.60'tan büyük olması, kullanılan ölçeklerin güvenilir olduğunu göstermektedir. Sonuçlar incelendiğinde, çalışmada kullanılan ölçeklerin içsel tutarlılıklarının iyi olduğunu görülmektedir.

Tablo 4.

Ölçekler ve Boyutları	Basıklık	Çarpıklık	Durum
SADL-TR Ölçeği	-0,059	-0,500	Normal
Olumlu Etki	1,536	-1,084	Normal
Kişisel imaj ve Görünüm	0,344	-0,696	Normal
Olumsuz Özellikler	0,606	-0,844	Normal
Maliyet	0,824	1,127	Normal
APHAB Cihazlı	-0,294	-0,213	Normal
İletişim Kolaylığı (EC ölçeği) Cihazlı	0,765	-0,482	Normal
Arka plan Gürültüsü (BN ölçeği) Cihazlı	-0,762	-0,274	Normal
Yankılanma (RV ölçeği) Cihazlı	-0,339	-0,383	Normal
Rahatsız olma (AV ölçeği) Cihazlı	1,396	-0,622	Normal
APHAB Cihazsız	0,105	-0,348	Normal
İletişim Kolaylığı (EC ölçeği) Cihazsız	0,089	0,440	Normal
Arka plan Gürültüsü (BN ölçeği) Cihazsız	0,067	0,213	Normal
Yankılanma (RV ölçeği) Cihazsız	-0,456	0,127	Normal
Rahatsız olma (AV ölçeği) Cihazsız	0,258	-0,906	Normal

Tablo 4: Araştırmada kullanılan ölçeklerin normallik analizi sonuçları

Araştırmada kullanılan ölçeklerin normallik analizi sonuçları Tabloda verilmiştir. Kullanılan verilerin normal dağılım göstermesi çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 3 arasında olmasına bağlıdır (Shao, 2002). Sonuçlar incelendiğinde, ölçek ve alt boyut puanlarının normal dağılıma sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 5.

Değişkenler		SADL-TR		Olumlu Etki		Kişisel imaj ve Görünüm		Olumsuz Özellikler		Maliyet	
		̄	SS	̄	SS	̄	SS	̄	SS	̄	SS
Cinsiyet	Kadın	69,15	13,60	73,30	17,70	70,58	17,68	65,31	20,73	35,20	24,12
	Erkek	72,31	11,46	78,68	13,62	68,71	17,60	68,11	15,24	34,18	21,77
	t-testi	-0,941		-1,276		0,397		-0,577		0,166	
	p	0,351		0,207		0,693		0,566		0,869	
İC severek takma durumu	Evet	75,63	8,88	81,11	10,95	75,38	12,95	71,60	13,88	35,19	22,15
	Hayır	57,33	11,50	62,01	19,02	53,97	19,10	53,33	21,74	33,33	25,13
	t-testi	6,299		3,672		4,796		3,036		0,268	
	p	0,000*		0,002*		0,000*		0,007*		0,790	
İC görüntüsünden rahatsız olma durumu	Evet	61,40	11,08	65,93	14,02	58,41	18,40	58,57	19,88	35,24	27,99
	Hayır	74,15	11,38	79,67	15,03	73,75	15,43	69,69	16,66	34,49	20,94
	t-testi	-3,738		-3,083		-3,127		-2,099		0,107	
	p	0,000*		0,003*		0,003*		0,041*		0,915	
İC sosyal hayatı etkileme durumu	Evet	63,13	14,89	67,69	18,68	55,44	15,69	63,78	17,38	43,88	24,72
	Hayır	73,27	10,73	78,76	14,01	74,38	15,53	67,69	18,41	31,63	21,52
	t-testi	-2,768		-2,351		-3,941		-0,698		1,776	
	p	0,008*		0,022*		0,000*		0,488		0,081	
Grup	Kulak arkası	69,75	13,10	75,95	17,41	65,95	18,94	64,29	19,56	36,36	27,22
	Kulak içi	72,13	11,91	76,05	13,77	74,95	13,94	70,19	15,48	32,30	14,43
	t-testi	-0,693		-0,024		-1,941		-1,206		0,724	
	p	0,491		0,981		0,058		0,233		0,472	

*p<0,05

t-testi: bağımsız örneklem t testi

Tablo 5: Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine göre SADL-TR ölçeği puanlarının karşılaştırılması

Katılımcıların İC severek takma durumlarına göre SADL-TR, Olumlu Etki, Kişisel imaj ve Görünüm, Olumsuz Özellikler puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<0,05$). İC severek takan katılımcıların SADL-TR, Olumlu Etki, Kişisel imaj ve Görünüm, Olumsuz Özellikler puanlarının severek takmayan katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Katılımcıların İC görüntüsünden rahatsız olma durumlarına göre SADL-TR, Olumlu Etki, Kişisel imaj ve Görünüm, Olumsuz Özellikler puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<0,05$). İC görüntüsünden rahatsız olmayan katılımcıların SADL-TR, Olumlu Etki, Kişisel imaj ve Görünüm, Olumsuz Özellikler puanlarının rahatsız olan katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Katılımcıların İC sosyal hayatı etkileme durumlarına göre SADL-TR, Olumlu Etki, Kişisel imaj ve Görünüm puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<0,05$). İC sosyal hayatı etkilemeyen katılımcıların SADL-TR, Olumlu Etki, Kişisel imaj ve Görünüm puanlarının etkileyen katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA

Bireylerin işitme cihazı memnuniyetlerini ölçmek için 3 anket uygulanmıştır. Bunlar ; Beck Anksiyete Ölçeği, APHAB ve SADL anketleri uygulanmıştır. İlk olarak Beck Anksiyete Ölçeğine tabii tutulan hastalar arasında en fazla 8 -15 arası hafif anksiyete skoruna sahip olan hastalarla çalışmaya devam edilmiş olup 15 üstü skora sahip olan hastaların çalışması sonlandırılmıştır. Beck Anksiyete Ölçeğinden yeterli skoru alan hastalarla APHAB anketine geçilmiştir, (Turan, S. (2019)). daha sonrasında bireylere SADL (Günlük Hayattaki Amplifikasyon Memnuniyetini Değerlendirme) anketi uygulanmıştır. (Cox, RM ve Alexander, GC (2001)). Bu anket skorları ile hastaların işitme cihazından sağladığı memnuniyet değerlendirilmiştir.

İşitme cihazlı durumda ‘‘Cronbach’s Alpha’’ değeri 0.93; işitme cihazsız durumda 37 ‘‘Cronbach’s Alpha’’ değeri ise 0.88 olarak belirtilmektedir. Veriler gözden geçirildiğinde, araştırmada kullanılan ölçeklerin iç durumların yüksek olduğu anlaşılmaktadır. APHAB anketine bireylerin verdikleri yanıtlarda istatistiksel anlamda bariz bir değişim olmadığı görülmektedir. Elde edilen sonuçlar bize bireylerin işitme cihazından fayda

sağladığını göstermektedir. Anketin alt ölçeklerinden olumlu etki; deneme memnuniyetinin analizi, iletişim memnuniyeti, doğal ses kalitesinin iyileştirildiğini göstermesinin yanı sıra, psikolojik memnuniyet bileşenini de ortaya çıkartmıştır. Bu alt ölçek için Cox ve Alexander, Cronbach alfa değerini 0,88 olarak bulmuşken (Cox ve Alexander, 1999)(7) söz konusu alt ölçeğin Türkiye için geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasında Cronbach alfa değerini 0,920 olarak bulunmuştur. Bu kapsamda Türkiye çalışmasında olumlu etkiler alt ölçeği, orijinal çalışmaya göre daha güvenilir bulunmuştur. Bulunan veriler bizim çalışmamız ile uyumludur.

Katılımcıların yaşları ile Arka plan Gürültüsü (BN ölçeği) Cihazlı skorlar kapsamında istatistiksel olarak önemli, olumsuz yönlü orta seviye bir durum olduğu görülmektedir. Bizim yaptığımız çalışmada ise işitme cihazı olan durumda ki güvenilirlik düzeyi olan "Cronbach's Alpha" değeri 0.769; işitme cihazı olmadan durum yanıtlarındaki "Cronbach's Alpha" değeri ise 0.691 sonucuna varılmıştır. Cronbach Alfa değerlerinin 0.60'tan yüksek olması yapılan ölçeklerin itibarlı olduğunu belirtmektedir.

Çalışmamıza en az 6 aydır işitme cihaz kullanan bireyler dahil edilmiştir. Uzun süre düzenli kullanan kişilerde daha iyi sonuç alıyoruz. Çalışmamız literatürle uyumludur.

Yapılan çalışmalarda belirli bir süre işitme cihazının düzenli kullanımı ile işitme engelindeki azalma ve cihazdan sağlanan faydanın yüksek olduğu belirlenmiştir (Neuman;1988. Marlow, 1990) . Anlaşılamamaları, sosyal ortamlarda kendilerini eksik ve yetersiz hissetmeye bağlı yaşanan anksiyete,depresyon ve bununla birlikte kişilerin yalnızlaşmaları; işitme cihazı taktıklarında etraflarındaki insanların rahatsız edici bakışları ve engelli damgasının kişilerde bıraktığı ağır hasarlı etki işitme cihazı kullanımının yaygınlaşmamasındaki etkenlerden yalnızca birkaçıdır. (Nadol Jr, JB (1993)).

Bizim çalışmamızda da estetik olarak kabul gören kulak içi işitme cihazları (ITE) ve kanal içi işitme cihazları(ITC, CIC, IIC) kullanan hastaların işitme cihazı kullanımlarından memnun oldukları ve sosyal hayatlarını çok etkilemediği saptanmıştır. Kulak arkası işitme cihazları (BTE, RIC) kullanan hastaların estetik açıdan memnuniyetlerinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Bu bulgularımız literatür ile uyumludur. Buna rağmen estetik olmayan cihazların kullanılması daha da yaygındır.

Cox, Alexander ve Gray, kişilik özellikleri ve APHAB skorlarını inceledikleri çalışmalarında, dışa dönük bireylerin İletişim Kolaylığı, Yankılanma ve Arka Plan Gürültüsünde İletişim alt gruplarının tamamında daha fazla memnuniyet bildirdiklerini bulmuşlardır. Bu çalışma sonuçlarına benzer olarak, bizim araştırmamızda da dışa dönüklük ile toplam SADL puanı ve alt boyutlarından Olumlu Etki ile Kişisel İmaj ve Görünüm arasında pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bireylerin işitme cihazının görüntüsünden rahatsız olma durumlarına göre SADL-TR, Pozitif Katkı, Bireysel İzlenim ve Görüntü, Negatif özellik açısından skorları arasında istatistiksel olarak belirli bir ilişki bulunmaktadır. İşitme cihazının görüntüsünden rahatsız olmayan katılımcıların SADL-TR, Pozitif Katkı, Bireysel İzlenim ve Görüntü, Negatif özellik açısından puanlarının rahatsız olan bireylere kıyasla daha üst düzey olduğu fark edilmiştir.

Kulak arkası ve kulak içi işitme cihazı kullanan katılımcıların kişisel imaj ve görünümünden memnun kalma skorları, kulak içi işitme cihazları lehine istatistiksel açıdan anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Sayısal olarak belirlenmiş oran bize kulak arkası işitme cihazı kullanan hastaların estetik olarak cihazından memnun kalmadığını açıkça ifade etmektedir. Estetik görünüm açısından cihaz seçimi yapılırken hastanın yaşı ve cinsiyeti de etkili olmaktadır. Kulak içi işitme cihazlarının görünümü kulak arkasına kıyasla daha minimum düzeyde olduğundan hastalar cihazlarını gizleme konusunda kulak içini daha çok tercih etmektedir. Bu çalışma, estetik kaygılarla, işitme cihazı kullanımının baskılanmasının önüne geçebilmek amacıyla yapılabilecek cihaz estetik modellemeleri çalışmaları için literatüre katkı sağlayabilir.

Gelecekteki çalışmalarda, çalışmamız kapsamında estetik görünümünden memnun olmayan bireyler için daha farklı işitme cihazı tasarımlarına yer verilmesi sağlanabilir. İşitme cihazları üretilirken, yaş gruplarına göre kullanıcıların kabul görebileceği özel tasarımlar için Ar-Ge çalışmalarına önem verilmelidir.

Etik Kurul Onayı:

Çalışmanın etik kurul onayı İSTANBUL Aydın Üniversitesi Etik Kurulu'nun 20.12.02023 tarih ve B.30.2AYD.0.00.00-050.06.04/171 sayılı kararı ile alınmıştır.

Yazar Katkısı:

Fikir/ kavram: UEÖ

Tasarım: EK, İB, MA

Denetleme/Danışmanlık: UEÖ

Veri toplama: EK, İB, MA, DU

Analiz/Yorum: UEÖ, EŞ, DU, MA

Kaynak taraması: UEÖ, EK, İB, MA, EŞ

Makalenin yazımı: UEÖ, MA, EK

Eleştirel inceleme: UEÖ

KAYNAKLAR

- Cox, R. M., & Alexander, G. C. (2001). Validation of the SADL questionnaire. *Ear and Hearing*, 22 (2), 151-160.
- Edwards, B. (2007). The future of hearing aid technology. *Trends in amplification*, 11 (1), 31-45.
- Kaymakçı, S. (2021). Examining the relationship between hearing aid users' personality traits and device satisfaction and expectations (Master's thesis, Istanbul Medipol University Health Sciences Institute).
- Korver, AM, Smith, R.J., Van Camp, G., Schleiss, MR, Bitner-Glindzicz, MA, Lustig, LR, ... and Boudewyns, AN (2017). Congenital hearing loss. *Nature reviews Disease primers*, 3 (1), 1-17.
- Nadol Jr, J. B. (1993). Hearing loss. *New England Journal of Medicine*, 329 (15), 1092- 1102.
- Nieman, C. L. and Oh, E. S. (2020). Hearing loss. *Annals of Internal Medicine*, 173 (11), ITC81-ITC96.
- Orr, J. P. (1993). An adaptation of the Neuman Systems Model to the care of the hospitalized preschool child. *Curatoris*, 16(3), 37-44.
- Turan, S., Ünsal, S. and Kurtaran, H. (2019). Satisfaction assessment with the Abbreviated Profile of Hearing Aid Benefits (APHAB) survey in hearing aid users with Real Ear Measurement (REM) fit. *International Journal of Tinnitus*, 23 (2), 97-102.
- Weissman, J. L. (1996). Hearing loss. *Radiology*, 199 (3), 593-611.